

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”
„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”
Materiał przygotowany na zlecenie Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich szkolenie pedagogiczne

Podstawy pedagogiki. Kształcenie i wychowanie. Podstawy dydaktyki. Zasady i metody nauczania - uczenia się.

Anna Szajerska - Centrum Doskonalenia Nauczycieli RAZEM LEPIEJ

23-25.01.2023

KPODR Minikowo

Program szkolenia:

„Gospodarstwo edukacyjne- innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – szkolenie pedagogiczne”

- **16:30-16:35**- otwarcie szkolenia
- **16:35-18:05**- Diagnoza potrzeb, oczekiwań oraz zasobów uczestników szkolenia. Podstawy pedagogiki, rola pedagoga- nauczyciela, kształcenie i wychowanie, między dydaktyką a relacjami, współczesne kierunki dydaktyki, wykorzystanie podstaw dydaktyki w działalności turystyki wiejskiej
- **18:05- 18:25** Przerwa
- **18:25-19:55**-Podstawy dydaktyki. Zasady i metody nauczania- uczenia się. Podstawowe metody , narzędzia i techniki prowadzenia zajęć aktywizujących- kształtujących kompetencje

Zasady obowiązujące podczas szkolenia, czyli na co będziemy uważni...

- punktualnie zaczynamy spotkania i kończymy przerwy,
- koncentrujemy się na zajęciach,
- dzielimy się wiedzą i doświadczeniem,
- skupiamy się na problemach, unikając ocen,
- słuchamy się nawzajem
- stosujemy zasady „netykiety”
- delegujemy jedną osobę, do prezentacji pracy w wirtualnych pokojach

Nasze

[https://jamboard.](https://jamboard)

7v1w/edit?usp=sharing

Download from
Dreamstime.com

This watermarked comp image is for previewing purposes only.

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Parking pytań

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Dydaktyka – czym jest i czym się zajmuje ?

- pochodzi od greckich słów: didasco – uczyć, nauczam i didascolos – nauczyciel
- nazwa jest właściwą dla nauczania i uczenia się szkolnego
- dyscyplina ta zajmuje się działaniami zarówno nauczyciela jak i ucznia
- **działania nauczyciela są zamierzone i świadomie podejmowane a ich celem jest ukształtowanie osobowości wychowanka zgodnie z wzorem zaakceptowanym przez społeczeństwo, w którym proces ten się odbywa.**
- po raz pierwszy termin "dydaktyka" został użyty w XVII wieku w Niemczech, przez Joachima Junga i Krzysztofa Helwiga, autorów książki pt. *Krótkie sprawozdanie z dydaktyki, czyli sztuki nauczania Ratychiusza*.
- W owych czasach dydaktyka była uważana za sztukę nauczania, która wymagała posiadania odpowiedniego talentu

Dydaktyka – czym jest i czym się zajmuje ?

- Dydaktyka zajmuje się wykrywaniem i ustalaniem prawidłowości procesu nauczania – uczenia się.
- Dydaktyka tworzy pewien system, na który składają się zasady organizacyjne tego procesu a także cele, treści, metody, środki nauczania – uczenia się, tworzące spójną wewnętrzną strukturę, podporządkowaną realizacji założonych celów kształcenia.
- Proces nauczania – uczenia się (kształcenia) jest procesem planowym, systematycznym i zamierzonym

Dydaktyka – czym jest i czym się zajmuje ?

- Dydaktyka zajmuje się analizą wszystkich czynności składających się na proces nauczania – uczenia się.
- Czynności te tworzą pewien zbiór działań nauczyciela i uczniów, wzajemnie wiążących się i warunkujących, zmierzających do osiągnięcia wspólnego celu

Przedmiot badań dydaktyki najpełniej określił W. Zaczyński przedstawiając, że jest nim:

- - naukowa analiza i formułowanie celów nauczania (celów kształcenia) wraz z ich uszczegółowioną charakterystyką;
- - dobór treści kształcenia według ustalonych zasad i zgodnie z obranym celem dydaktycznym;
- - badanie procesu kształcenia (nauczania) dla odśłonięcia rządzących nim prawidłowości, a więc ustalanie związków i zależności zachodzących między składnikami;

Przedmiot badań dydaktyki najpełniej określił W. Zaczyński przedstawiając, że jest nim:

- - formułowanie, opartych na poznanych prawidłowościach procesu, zasad metodycznie poprawnej pracy nauczyciela z uczniami w procesie dydaktycznym, znanych pod nazwą zasad kształcenia (zasad nauczania);
- - badanie wartości dydaktycznej poszczególnych metod kształcenia; formułowanie reguł ich doboru i poprawnego wykorzystania w procesie dydaktycznym (klasyfikacja, charakterystyka, optymalizacja);

Przedmiot badań dydaktyki najpełniej określił W. Zaczyński przedstawiając, że jest nim:

- - badanie środków dydaktycznych i optymalnych warunków efektywnego ich stosowania w kształceniu;
- - ustalanie najkorzystniejszych form organizacyjnych nauczania.

Przedmiot badań dydaktyki ogólnej stanowi proces nauczania - uczenia się wraz z czynnikami wyzwalającymi go, warunkami w jakich on zachodzi, z jego przebiegiem oraz skutkami

- cele kształcenia
- treści kształcenia
- proces nauczania - uczenia się
- zasady kształcenia
- metody kształcenia
- formy organizacyjne
- środki dydaktyczne

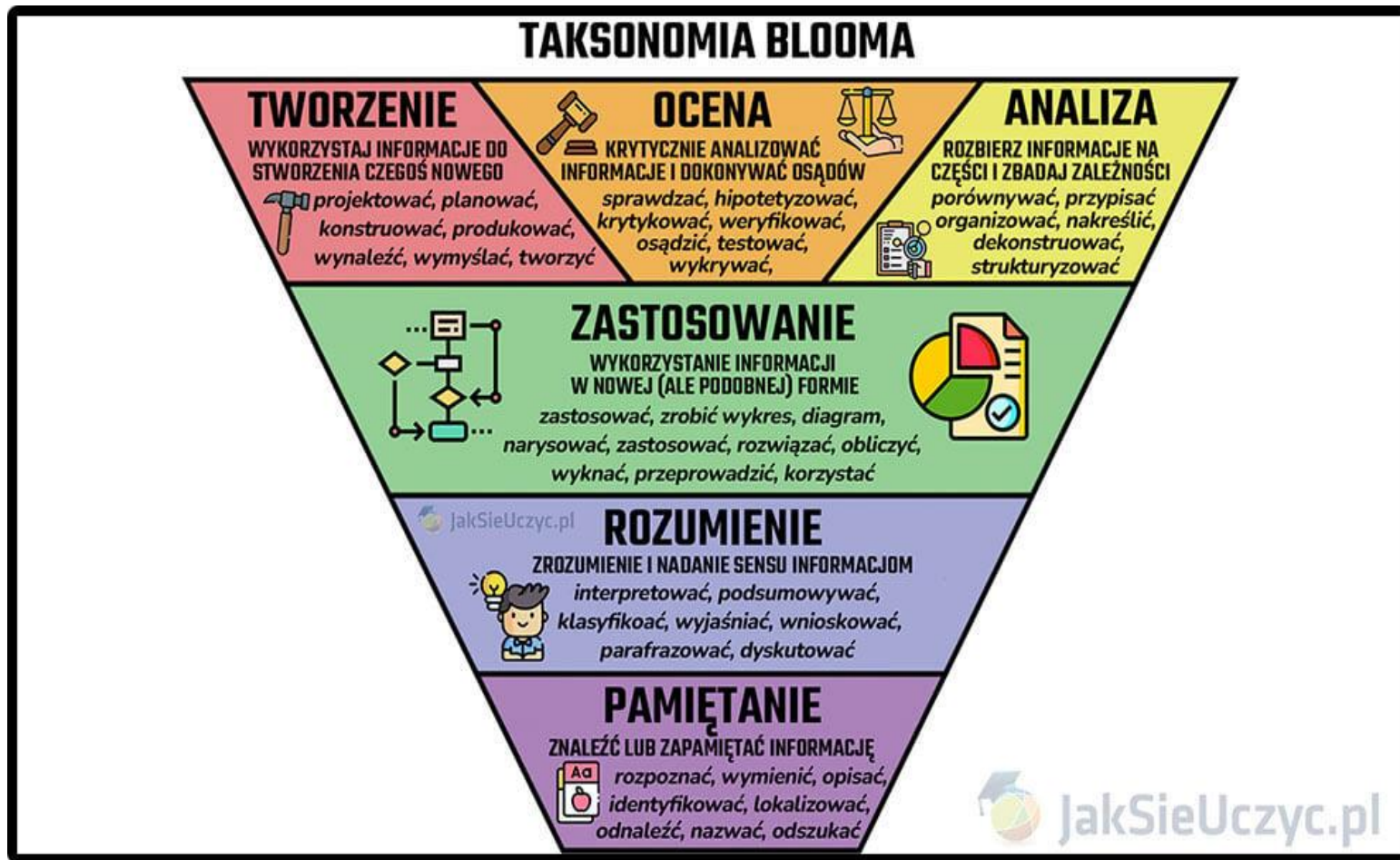

Cele kształcenia- taksonomia Blooma

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Cele kształcenia- taksonomia Blooma

Podstawa programowa

Podstawa programowa to obowiązkowe na danym etapie kształcenia zestawy celów i treści kształcenia oraz umiejętności a także zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględnione w programach nauczania oraz umożliwia ustalenie wymagań programowych i organizacyjnych.

Struktura podstawy programowej kształcenia ogólnego

- cele edukacyjne
 - zadania szkoły
 - treści
 - osiągnięcia
-
- <https://podstawaprogramowa.pl/Szkola-podstawowa-IV-VIII>

Europejskie ramy odniesienia- kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje językowe,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się,
- kompetencje obywatelskie,
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej

Kompetencje kluczowe

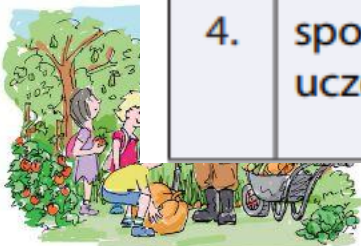
Tabela 2: Zestawienie wybranych kompetencji kluczowych w odniesieniu do preambuły podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej

Lp.	Nazwa kompetencji kluczowej	Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej
1.	kompetencje rozumienia i tworzenia informacji	▪ sprawne komunikowanie się w języku polskim ▪ poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł
2.	kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii	▪ sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego
3.	kompetencje cyfrowe	▪ kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie
4.	kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się	▪ rozwązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych ▪ praca w zespole i społeczna aktywność

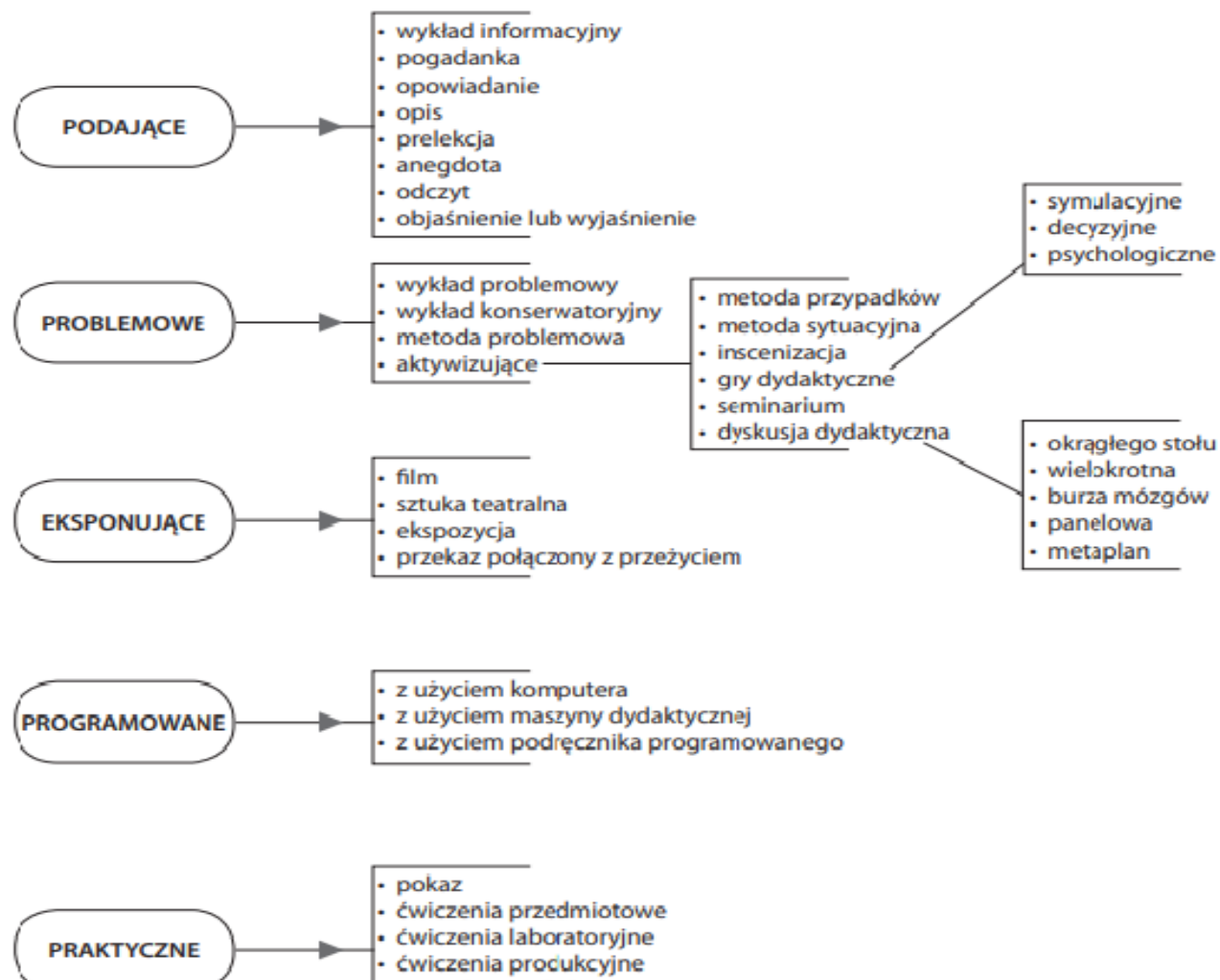
Tabela 3. Zestawienie – kompetencje kluczowe a wybrane metody sprzyjające kształtowaniu kompetencji kluczowych wskazane w warunkach realizacji przedmiotowych podstaw programowych kształcenia ogólnego w szkole podstawowej

Lp.	Nazwa kompetencji kluczowej	Wybrane metody kształtowania kompetencji kluczowych zawarte w warunkach i sposobach realizacji przedmiotowych podstaw programowych
1.	kompetencje rozumienia i tworzenia informacji	- metoda tekstu przewodniego - praca z tekstem źródłowym za pomocą pytań ukierunkowanych - metody aktywizujące, np. mapa mentalna, metaplan, drzewko decyzyjne
2.	kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii	- metoda projektu edukacyjnego, w tym projekt badawczy - metoda WebQuest - obserwacja, doświadczenie, eksperyment - wycieczki edukacyjne, w tym wycieczki wirtualne oraz zajęcia terenowe - metoda problemowa, w tym Problem Based Learning (PBL)
3.	kompetencje cyfrowe	- metoda projektu edukacyjnego - metoda WebQuest - rywalizacja, np. Kahoot, Learning Apps - praca w oparciu o programy/aplikacje np. Padlet, Canva, Glogster, dysk Google
4.	kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się	- metoda projektu edukacyjnego - metoda WebQuest - drama - debata - metoda portfolio

Klasyfikacje metod nauczania

Zmodyfikowany podział metod nauczania⁸ za F. Szloskiem

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Profil nauczyciela

Grupa 1 – zbudujcie profil nauczyciela, odwiedzającego obiekty turystyki wiejskiej. Wskażcie trzy elementy: wiedza, umiejętności, postawy.

Grupa 2 - zbudujcie profil nauczyciela, pracującego w obiektach turystyki wiejskiej. Wskażcie trzy elementy: wiedza, umiejętności, postawy.

Analiza pola sił

https://jamboard.google.com/d/1TI4H1gQM3BcYZhPFD3-c8Nhp3x_3kkEJpDnOFRyNiFY/edit?usp=sharing

1. Zastanów się i zapisz na jambordzie

Przerwa 18:05-18:25

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Edukacja w środowisku przyrodniczym (Outdoor Education)

Różne badania dowodzą bowiem, że ilość czasu w przyrodzie, jaki spędzają obecnie dzieci jest drastycznie mniejsza niż kilkadziesiąt lat temu. Poniżej wyniki badań nad zmianami relacji z naturą przeprowadzone w 2009 r. przez Natural England on Childhood and Nature:

Miejsce zabaw	Dzieci 30–40 lat temu	Dzieci teraz
Lasy	46%	10%
Łąki/pola	42%	9%
Woda	25%	7%
Ulice	75%	40%

Edukacja outdoroowa

Definicja - zaproponowana przez Narodowe Centrum Edukacji Ekologicznej i Zdrowia na Uniwersytecie w Linköping (Szwecja) w 2004 roku

Edukacja w środowisku przyrodniczym to nie tylko środowisko naturalne, ale także uczestnictwo w złożonych kontekstach społeczno-kulturowych i środowiskowych, właściwych dla każdego terytorium i każdej społeczności.

Froebel podkreślał, że: w tych wyprawach powinno się widzieć także człowieka w jego jedności z naturą: najpierw w jego codziennym życiu, jego zajęciach i powołaniu, później w jego sytuacji społecznej, jego charakterze, jego sposobie myślenia i działania, jego manierach, obyczajach i języku.

Edukacja outdoorowa

Edukacja na świeżym powietrzu powinna stać się istotną wartością w systemie edukacyjnym, ponieważ umożliwia dzieciom doświadczenia w środowisku naturalnym, jednocześnie promując uczenie się w rzeczywistych kontekstach oraz pobudza osobistą refleksję i zaangażowanie.

Jakie mogą być korzyści edukacji na świeżym powietrzu?

Bezpośrednie doświadczanie - bezpośrednie doświadczenie na świeżym powietrzu jest bardziej motywujące i ma większy wpływ na dzieci i jest dla nich bardziej wiarygodne niż pokaz czy ćwiczenie z wykorzystaniem materiałów odzwierciedlających rzeczywiste obiekty.

Doświadczenia edukacyjne dzieci na świeżym powietrzu wspomagane przez facylitację i interpretację nauczycieli mogą stać się stymulującym źródłem fascynacji, rozwoju osobistego i przełamywania trudności w uczeniu się dzieci.

Jakie mogą być korzyści edukacji na świeżym powietrzu?

Własna aktywność- uczestnicy edukacji w przyrodzie uczą się przez to, co robią, tworzą, odkrywają. Poznają okolicę, siebie i innych, a także uczą się praktycznych umiejętności przydatnych w plenerze.

Aktywności te łatwo rozwijają umiejętności uczenia się, dociekania, eksperymentowania, przyjmowania informacji zwrotnej, refleksji, krytycznego myślenia i współpracy.

Jakie mogą być korzyści edukacji na świeżym powietrzu?

Uczenie się w prawdziwym świecie- chodzi nie tylko o to, że uczenie odbywa się w naturalnym środowisku, gdzie dzieci mogą dotykać, wąchać, słuchać i spostrzegać prawdziwe rzeczy, **ale także o to, że każde ich działanie ma realne i rzeczywiste konsekwencje, że mogą zobaczyć rezultat swoich działań i sprawdzić swoje myślenie.** Badacze z Institute of Outdoor Learning¹⁰ dowodzą, że nauka na świeżym powietrzu może ożywić wiele przedmiotów nauczanych w szkole (matematykę, przyrodę, geografię, fizykę, chemię, historię), zapewniając jednocześnie doświadczalne możliwości wypełnienia celów określonych w podstawach programowych: „umożliwienie uczniom pozytywnego reagowania na możliwości, wyzwania i obowiązki, radzenia sobie z ryzykiem oraz radzenia sobie ze zmianami i przeciwnościami losu”. Źródło: DfES & QCA, The National Curriculum, „Cele dla szkolnego programu nauczania” 1999¹¹.

Rozszerzanie horyzontów i rozwijanie nowych zainteresowań

- ❖ Środowisko przyrodnicze i aktywności w nim pobudzają ciekawość dzieci, są niewyczerpywalnym źródłem niespodzianych wydarzeń.
- ❖ Dzieci mają szansę odkrywać swoje potencjały i zdolności, o których nie miały pojęcia oraz rozwijać zaskakujące zainteresowania.
- ❖ Zasady bezpieczeństwa wyznaczają jasne granice, a cele uczenia się wyznaczają jasny kierunek, ale otoczenie przyrodnicze daje energię i inspirację.
- ❖ Oczekiwany rezultat jest „poszerzanie horyzontów” zarówno uczniów, jak i nauczycieli¹².

Metody nauczania – eksperyment

Do przeprowadzenia eksperymentu wystarczą zazwyczaj bardzo proste pomoce i materiały

Samodzielne przeprowadzenie nawet bardzo prostego eksperymentu dostarcza uczniom wielu pozytywnych doznań związanych z odkrywaniem czegoś nowego, nieznanego.

Nauczyciel powinien możliwie często zachęcać uczniów do samodzielnych obserwacji i wyciągania wniosków.

Uczniowie powinni oni wykonywać jak najwięcej prostych i ciekawych eksperymentów, możliwych do powtórzenia w domu.

Stosowanie tej metody kształtuje umiejętność wyciągania wniosków, doszukiwania się związków przyczynowo-skutkowych oraz kształtuje postawę ucznia-badacza przyrody.

Eksperyment pobudza intelektualnie, sprzyja wszechstronnemu rozwojowi oraz integracji uczniów

”Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Ćwiczenia terenowe- zalety

- ❖ Zmiana otoczenia oraz kontakt z przyrodą powodują duże zaangażowanie emocji, a przez to zwiększają trwałość przyswajanych treści.
- ❖ Zajęcia w terenie pomagają zrozumieć istniejące w otaczającym środowisku zależności oraz umożliwiają sprawdzenie posiadanej wiedzy i umiejętności w praktycznym działaniu.
- ❖ Rozwijają one pomysłowość, inwencję twórczą i samodzielność uczniów; ułatwiają przebieg procesów poznawczych; integrują informacje z różnych dziedzin nauki oraz wdrażają do pracy zespołowej.
- ❖ Podczas zajęć w terenie możemy zwrócić uwagę na pozytywny i negatywny wpływ człowieka na środowisko.
- ❖ Stąd też, stanowią one także ważny element w kształtowaniu świadomości ekologicznej wśród uczniów. Zajęcia terenowe mają więc dla nich ogromne znaczenie dydaktyczne, poznawcze i emocjonalne

Prezentacja przykładowych scenariuszy lekcji

http://www.zssrzyki2.andrychow.eu/zssrzyki2/nauczyciele/publikacje/Metody_aktywne_w_nauczaniu_przyrody.pdf

Gymkhana – gra terenowa

Przykład z Hiszpanii

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Aktywizujące metody pracy

Stacje uczenia się jako przykład aktywizujących form pracy

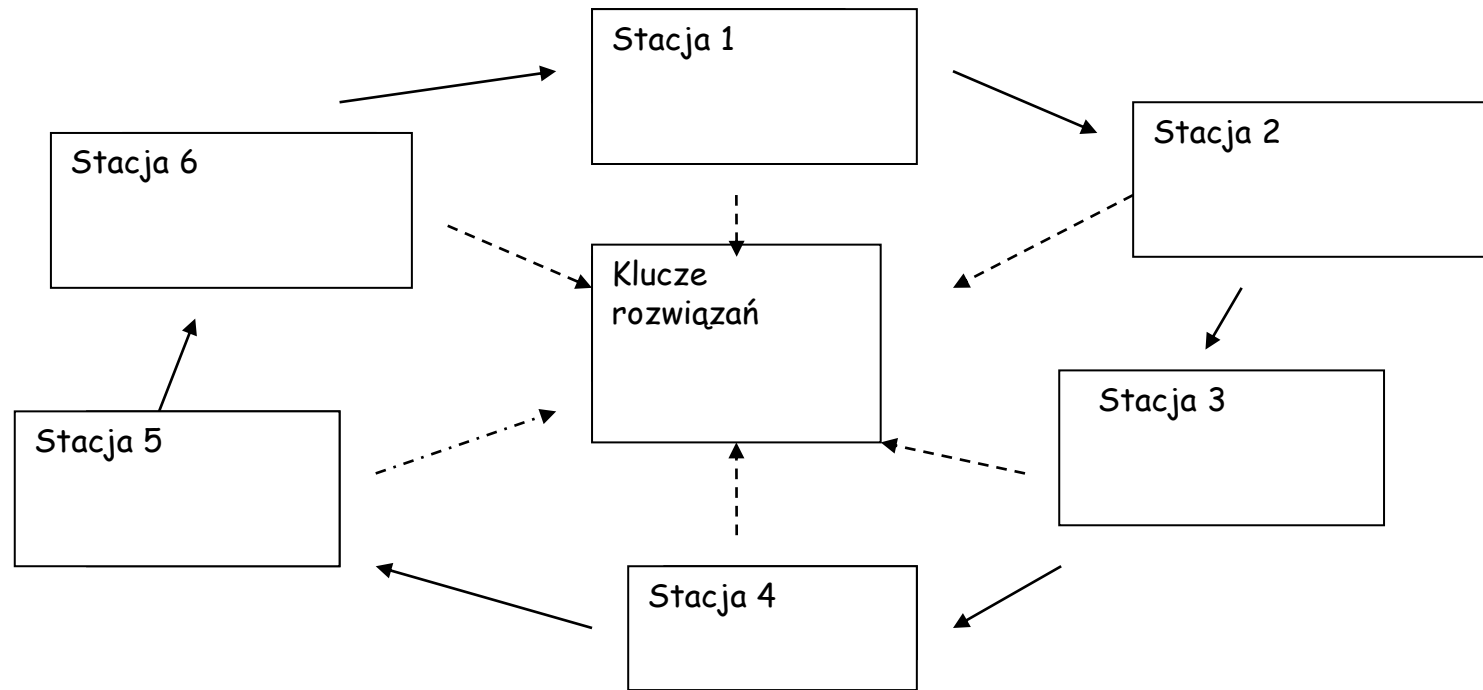

Dlaczego stacje ?

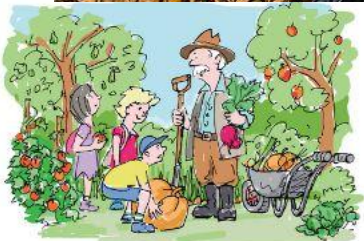
- Indywidualizacja procesu nauczania
- Autonomia → Stopniowy rozwój samodzielności
- Rozwijanie kreatywności uczniów
- Rozwijanie umiejętności współpracy
- Podejście holistyczne uwzględniające zarówno sferę kognitywną jak i emocjonalną ucznia

Stacje uczenia się – organizacja przestrzeni

Stacje uczenia się – organizacja przestrzeni

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Stacje uczenia- przebieg

- uczniowie zostają podzieleni na grupy 2-3 osobowe
- liczba stacji uczenia się: liczba grup + 1
- jedną z „wysp” stanowi stół, na którym znajdują się rozwiązania do wszystkich zadań z poszczególnych stacji
- uczniowie przemieszczają się od stacji do stacji, rozwiązują zadania, porównują wyniki z kluczem rozwiązań
- nauczyciel udziela wskazówek, jeśli to konieczne

Zalety pracy w formie stacji uczenia się

- aktywizowanie różnych kanałów percepcji
- umożliwienie uczniom pracy we własnym tempie
- brak stresu związanego z byciem ocenianym na forum
- rozwijanie kompetencji społecznych
- uczenie samodzielności i odpowiedzialności
- wysoka atrakcyjność
- odciążenie nauczyciela w czasie zajęć

Możliwe problemy podczas pracy w formie stacji uczenia się

- Dość czasochłonne przygotowanie;
- nadmiar swobody „demotywuje” niektórych uczniów;
- możliwy chaos i hałas

Praca w grupach – przygotuj stację

1. Przygotujcie zadania do jednej ze stacji.
2. Zaplanujcie treści z jakich przedmiotów będziesz realizować-
zerknijcie do podstawy programowej
3. Wskaż kompetencje kluczowe, które będą rozwijane przy danej stacji
4. Wybierzcie jedną osobę, która zaprezentuje efekty Waszej pracy

List do nauczycieli

Zanim do nas przyjdziecie, chcielibyśmy Was prosić

Najważniejsze dla było to ,że ...

- ***Najbardziej podobało mi się...***
- ***Najmniej podobało mi się...***
- ***Najważniejszą rzeczą jakiej się nauczyłem/nauczyłam podczas zajęć było...***
- ***Wolałbym/wolałabym więcej..., a mniej...***
- ***Te ćwiczenia zmotywowały mnie do...***

Projekt pn. „**Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich**” ma na celu transfer specjalistycznej wiedzy z zakresu prowadzenia edukacji grup szkolnych w obiektach turystyki wiejskiej, bazującej na zasobach rolniczych polskiej wsi, do osób prowadzących lub zamierzających prowadzić działalność turystyczną na obszarach wiejskich, zainteresowanych prowadzeniem działalności edukacyjnej w formie gospodarstwa edukacyjnego, a także osób zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Projekt obejmuje serię szkoleń i spotkań szkoleniowo-informacyjnych, konferencję, wyjazd studyjny, badania oraz wydanie monografii i jest realizowany w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Plan operacyjny na lata 2022-2023.

Organizator:

**KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie**

Partner merytoryczny:

STOWARZYSZENIE
GOSPODARSTW EDUKACYJNYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

**Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich**

Odwiedź portal KSOW – **www.ksow.pl**
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.